

När Gya satte ut grötfatet.

92/

F.fjärdingsmanne Jöns Persson numera bosatt i Stehag, men förut innehavare av ett lantbruk i samma församling omtalar en del saker från forna dagar. ~~xx~~ Såsom i en förutvarande samling omtalats spelade ju jätteparet Gya och Thule en stor roll i folkfantasier, och även Jöns Persson ~~xxx~~ (82 år) har hört brättelser om dessa.

Sålunda säger han sig ha hört att Thule friade till Gya, och att där mellan de två i närheten av varandra liggande backarna skall finnas en underjordisk gång, som förmedlade förbindelsen mellan dess invånare. Han berättar vidare, att en gång då en man från Kärrstorp gick på Gya-berg och slog gräs fick han plötsligt se ett grötfat i gräset. Han trodde att det var trollen, som satt upp fatet, och vågade följaktligen ej äta gröten.

Gya underhöll även enligt sägnen förbindelse med ortsbefolkningen och ibland hände det, att när de körde till Hassle kvarn med sin säd kom hon ut och bad dem taga med en säck säd för henne, vilket de ej nekade. När de sedan forslade hem säden var hon mycket noga med, att de ej fingo sitta på säcken för då ville hon ej ha dem.

*Gya och
grötfatet*

Gya och Thule

*Gya och be-
folkningen*

Per Skomakare och Pål Skräddare.

Skräddare och skomakare brukade förr gå omkring i gårdarna och sy. Vanligen fanns där i varje församling någon särskilt anlitad hentverkare, av vardera slaget. Under senare hälften av 1800-talet bodde vid Orra- huset en skomakare, som hette Per Bengtsson och en skräddare i Vär- linge, som hette Pål Olsson. Den förstnämnde hade flera söner, som gingo i faderns yrke och dessa voro med vid arbetet i gårdarna..

*Per Skom-
makare och
Pål Skräddare*

III.Emnaröds by.

I Emnaröds by fanns fordom åtta gårdar sammanbyggda till fyra dubbel- gårdar. Dessa gårdar kallades Söndregård, Norregård, Trulsingagården och Sategården.

*Emnaröds
by.*

Varje gård, som hade två åboar, var ~~xxxxx~~ kringbyggd och gårdsplanen var delad ~~ex~~ i mitten medelst en stengärdesgård. Varje åbo hade sin egen ~~st~~ inkördport.

Söndregård kallas nu Åkerslund. I närheten av Emnaröds by fanns en skog, som kallades Kyrkskogen. Den kallades så eftersom folket från Emnaröd brukade gå igenom den när de skulle gå till Stehags kyrka.

Kyrkskogen

Ett gammalt ordspråk, som har sitt ursprung i Stehag.

I närheten av Wärlinge ligger några gårdar, som heter Rödaborg. Där bodde förr en gammal skräddare som hette, Nils Nöjd. Nöjd hade en gång stulit torv på Hassle mosse, vilket blev orsak till följande ordlek.

Om en person av en eller annan anledning frågade någon om han var nöjd, naturligtvis i den mening nöjd vanligen användes, kunde det hända att han fick följande svar: "Ja e' ente Nöjd får ja har ente vad på Hasle måse å ståled tår!"

Genom ~~att~~ denna ordlek blev den stackars gubbens färseelse aldrig riktigt glömd och säkerligen fick han höra den många gånger.

1
L. 3376

Historior om bäckhästen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Under mitt besök hos Karna Boström kom mor Jöns Lars på besök och även hon började berätta sina erfarenheter. Vid tal om bäckhästen berättade hon följande.

"Ja hade vad på julagille å skälle gau hem vè firatiden på marenen. När ja ^{Kom} nära Tannebäcken mötte ja en svartbroged häng. Han likna precis Nels Annors, ^{Nalle} nabbons häng, så ja trodde de va han, så ja sa. Kom Nalle. Då kom han ätte me, men när ja skälle gau övor Tannebäcken så hörde ja nåd, som plämsa i vanned, sin sau ja en ente mer.

Daen ätte talte ja om ed får moran å hon sa: "De va ju bäckhästen du hade följe mä!"

En sömmorska, som hette Elna Janne Magnus, hade sett bäckhästen vè Kaborbäcken. Hon skulle gå bort till ett ställe och sy, då hon fick se en häst, som sedan hoppade i Kaborbäcken.

4

*Bäckhästen
i Utepsud
av en Utepsud.*

1

I. 3376

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En pelare i Rönneholms slott, som ej får röras.

5

*En pelare
i Rönneholms*

Johanna Stenberg i Rönneholm berättar, ~~om~~ att i Rönneholms slott ~~finns~~
finns en pelare, som enligt sägnen ej får röras. Hon sade att när slott-
tet restaurerades kom där särskild order, att denna pelare ej på vill-
kor fick röras, ty i den intill liggande muren skall en människa vara
inmurad och om pelaren rubbades på något sätt tror man att en olyc-
ke skall hända.

Husarefäladen och Gåsehagen.

En av de fälader, som tillhörde Wärlinge kallades Husarefäladen. Denna var enligt uppgift av Måns Olsson, som var född i Wärlinge, gemensam fälad för "husarna" (torparna) i Wärlinge. När korna släpptes på fäladen vaktades de av en pojke. Nu är fäladen odlad.

I närheten av denna fälad fanns ett gemensamt grustag kallat Intajten (Intäkten).

En liten fälad eller hage kallades Gåsehagen. Här brukade en gässen tillhörande Rönneholms gård under sommaren gå på bete. I samma fälad låg ett litet hus där gässen kördes in om kvällarna och där den, som vaktade gässen hade sin bostad. Huset kallades allmänt "Gausehuset" även sedan gässen upphört att gå där.

Ett hus kallades Tjurerhuset låg i närheten av Husarefäladen. I detta hus bodde en man, som var utsedd att upptaga språngavgifter för den i Husarefäladen gående byatjuren.

På grund av detta uppdrag fick alla de, som bodde i Tjurerhuset som det egentligen hette, för tillnamnet "Tjyr". En, som hette Ola Nilsson kallades Ola Tjyr och en, som hette Anders Persson, kallades, Annors Tjyr, så invånarna fick namn efter huset. Detta var fallet i flera

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

*Husarefä-
laden.*

Gåsehagen

Gausehuset

Tjurerhuset.

gårdar ~~xxxxx~~ och hus av Stehags församling.

Ett av de i Skåne förlagda husarregementena hade fälader för sina hästar i Wällinge. Dessa fälader kallades för "Hästehavana" och när dessa odlades fick en av gårdarna namnet Haga efter Hage.

Ett hus i närheten av Hasslebro hette Kyborg. I detta bodde en skräddare och folkumorn döpte om det till Syborg.

I Jonstorp vid Orrahuset vill sägnen berätta, att en karl blivit ihjälslagen och begravd just på det ställe där boningshuset ligger.

En person, som bodde i Orrhuset, hette Ola Marcasson, men kallades gemenligen för Ola Orre. Orrahuset säges ha fått sitt namn efter den i närheten liggande Orraskogen, där det förut fanns synnerligen gott om orrar.

I Fännebäcken, ~~xxxxxxx~~ sades bäckhästen ha sitt tillhåll.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hästehavana

Syborg

Jonstorp